

Tabulka začlenění průřezového tématu do vyučovacích osnov

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou nedílnou součástí základního vzdělání, neboť odráží problémy současného světa, rozvíjí osobnost žáka v oblasti postojů a hodnot a vytváří příležitost pro individuální uplatnění žáků a jejich vzájemnou spolupráci.

Průřezová témata:

1) **Osobnostní a sociální výchova (OSV)**

- A. Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygienu; Kreativita
- B. Sociální rozvoj – Poznávání lidí; Mezilidské vztahy; Komunikace; Kooperace a kompetice;
- C. Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti; Hodnoty, postoje, praktická etika

2) **Výchova demokratického občana (VDO)**

- A. Občanská společnost a škola
- B. Občan, občanská společnost a stát
- C. Formy participace občanů v politickém životě
- D. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

3) **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)**

- A. Evropa a svět nás zajímá
- B. Objevujeme Evropu a svět
- C. Jsme Evropané

4) **Multikulturní výchova (MKV)**

- A. Kulturní diference
- B. Lidské vztahy
- C. Etnický původ
- D. Multikulturalita
- E. Princip sociálního smíru a solidarity

5) **Enviromentální výchova (EV)**

- A. Ekosystémy
- B. Základní podmínky života
- C. Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- D. Vztah člověka k prostředí

6) **Mediální výchova (MV)**

- A. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- B. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- C. Stavba mediálních sdělení
- D. Vnímání autora mediálních sdělení
- E. Fungování a vliv médií ve společnosti
- F. Tvorba mediálního sdělení
- G. Práce v realizačním týmu

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma osobnostní a sociální výchova reflektuje osobnost žáka a jeho individuální potřeby a zvláštnosti. Je praktické v každodenním využití a jeho smyslem je pomáhat žákovi utvářet praktické životní zkušenosti. Pomáhá žákovi nacházet vlastní cestu k životní spokojenosti založené a dobrých vztazích k sobě i k dalším lidem a světu.

Přínos osobnostní a sociální výchovy k rozvoji žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci

V oblasti postojů a hodnot:

- pomáhá k utváření pozitivního postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů

Průřezové téma osobnostní a sociální výchova nabízí tyto tematické okruhy

Osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání
- sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace
- psychohygienu
- kreativitu

Sociální rozvoj

- poznávací schopnosti
- mezilidské vztahy
- komunikace
- spolupráce a soutěživost

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- hodnoty, postoje, praktická etika

Osobnostní a sociální výchova (OSV)									
	I.stupeň					II.stupeň			
Název tematického okruhu VDO	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Osobnostní rozvoj	Prv,ČJL,TV	Prv,ČJL,TV	TV, M	TV, M	TV, M	TV,F,M,Z	TV,D,M	D,M,TV	Z,M,TV
Sociální rozvoj	Prv	Prv	CJ, ČJL	VI, ČJL, CJ	VI, ČJL, CJ	M,ČJL	Z,ČJL	ČJL	Z,ČJL
Morální rozvoj	Prv	Prv	Prv	Př, VI	Př, VI	M,ČJL	ČJL	Z,ČJL,M	D,ČJL,M

Výchova demokratického občana

Výchova demokratického občana má mezioborový a multikulturní charakter. Představuje syntézu spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti. Dále představuje rozvoj kritického myšlení, vědomí si svých práv a povinností, porozumění demokratické společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů. Výchova demokratického občana vybaví žáka základní úrovní občanské gramotnosti a principy pluralitní společnosti, umožní žákovi uplatňovat zásady slušné komunikace.

Přínos výchovy demokratického občana k rozvoji žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a lidských zákonů
- umožní podílet se na rozhodnutí celku s vědomím vlastní odpovědnosti
- rozvíjí a podporuje komunikativní schopnosti a dovednosti
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot:

- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- přispívá k utváření demokratických a lidských hodnot (svoboda, solidarita, tolerance)

- pomáhá vytvořit a obhájit vlastní názor v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Průřezové téma výchova demokratického občana nabízí tyto tematické okruhy

- občanská společnost a škola
- občan, občanská společnost a stát
- formy participace občanů v politickém životě
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova demokratického občana (VDO)									
	I. stupeň					II. stupeň			
Název tematického okruhu VDO	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Občanská společnost a škola	Prv	Prv	Prv	VI, Cj	VI, Cj	ORV,ČJL,	ORV, ČJL,	D,ORV,	D,ORV,
Občan, společnost a stát				VI ,Přv	VI, Přv	D,ORV	ORV	D,ORV	D,ORV,Z
Formy participace občanů v politickém životě				VI	VI	ORV	ORV	OR,M	ORV,Z,M
Principy demokracie jako formy vlády a způsob rozhodování						D ORV	D,ORV Z	D,ORV Z, ČJL	D,ORV Z,ČJL

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Průřezové téma akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů, kteří budou schopni mobility a flexibility v občanském, pracovním i osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity s vědomím identity národní. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech.

Prínos osobnostní a sociální výchovy k rozvoji žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- rozvíjí základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- rozvíjí schopnost srovnávat kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti
- vede k pochopení významu Evropské unie

- vede k poznání života a pochopení díla významných Evropanů a rozvíjí zájem o osobnostní vzory
- hledání a nacházení společných evropských cest

V oblasti postojů a hodnot:

- pomáhá překonat stereotypy a předsudky
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Průřezové téma výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech nabízí tyto tematické okruhy

- Evropa a svět nás zajímá
- objevujeme Evropu a svět
- jsme Evropané

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)									
	I. stupeň					II. stupeň			
Název tematického okruhu VMEGS	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Evropa a svět nás zajímá	ČJL, Prv	Prv	Hv,Prv	Vv,Hv,VI	Hv,VI	Hv,D,ČJL	ČJL,Z,M	ČJL,Z,M	ČJL,Z,M
Objevujeme Evropu a svět	ČJL, Prv	ČJL, M	ČJL, M	CJ	CJ	M,F, ČJL	Z, M	Ch,M	Z,Ch,M
Jsme Evropané	ČJL, Prv	Prv,Hv, M	M	VI	VI	D/Př	Z/Př,ČJL	Z,ORV/Př	ORV,Z /Př

Multikulturní výchova

Průřezové téma multikulturní výchova umožní žákům seznámit se s rozmanitostí jiných kultur. Na pozadí této rozmanitosti si pak mohou lépe uvědomit vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. U menšinového etnika rozvíjí jeho specifika a poznání kultury majoritní společnosti. Dále se dotýká mezilidských vztahů, přispívá toleranci.

Přínos osobnostní a sociální výchovy k rozvoji žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách v ČR
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, respektovat práva druhých, tolerovat odlišné zájmy a schopnosti
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomit si rovnocennost různých etnik
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- poskytuje znalost základních pojmů: kultura, etnika, identita, xenofobie, rasismus aj.

V oblasti postojů a hodnot:

- pomáhá vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
- napomáhá uvědomit si vlastní identitu, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- vytváří občana, který se aktivně podílí na utváření vztahu k minoritám

Multikulturní výchova (MKV)									
	I. stupeň					II. stupeň			
Název tematického okruhu MuV	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Kulturní diference	ČJL	ČJL	ČJL	Přv	Přv,VI	ORV,Vv	Vv, VČ	Z, ORV	Z
Lidské vztahy	Tv,Prv,Pv,ČJL	Tv,Prv,Pv,ČJL	Tv,Prv,Pv	Tv,Pě, Cj	Tv, Pě, Cj	ČJL,ORV,Tv	ČJL	Tv	Tv
Etnický původ	ČJL,Prv	ČJL, Prv	ČJL, Prv	VI	VI	ORV, D	ORV,D	Př,ORV,Z	Z
Multikulturalita, princip sociál.smíru a solidarita		Prv	Prv, CJ	ČJL,Př,Hv,CJ	ČJL,CJ,Př,Hv	CJ,ORV	ORV,CJ,ČJL	ČJL,CJ,ORV	CJ,ČJL,ORV

Enviromentální výchova

Environmentální výchova vede k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Umožňuje sledovat a uvědomovat si vztahy mezi člověkem a prostředím. Ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotový systém žáků. Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí, ve kterých vytváří žákům integrovaný pohled.

Přínos osobnostní a sociální výchovy k rozvoji žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí, důsledkům lidských činností
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení
- umožňuje pochopit souvislosti mezi lokálními a globálními problémy
- poskytne znalosti, dovednosti a návyky pro život ve vztahu k ochraně přírody
- ukáže příklady jednání žádoucí i nežádoucí pro životní prostředí a udržitelný rozvoj
- napomáhá při spolupráci v péči o životní prostředí v regionu i v Evropě
- učí hodnotit závažnost informací o ekologických problémech a komunikovat o problémech životního prostředí

V oblasti postojů a hodnot:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí

Enviromentální výchova (EV)									
Název tematického okruhu EV	I. stupeň					II. stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Ekosystémy	Prv	Prv	Prv	Přv, V1	Přv V1	CJ,Z,Př	CJ,Př	Př	Př
Základní podmínky života			Prv	Přv,V1	Př,V1	Př,Z	Př	Př, Ch	Ch
Lidské aktivity a životní prostředí	Prv,TV	Prv,TV	Prv,TV	V1,Přv,Vv,TV,M	V1,Přv,Vv,TV,M	Pv,ORV,TV,M	Pč,ČJL,TV,M	F,Z,Př,ORV,TV,M	Z,Př,Ch,ORV,TV,M
Vztah člověka k prostředí	Prv, M	Prv,ČJL,	Prv	Přv	Přv	ČJL	M	Př,M	

Mediální výchova

Mediální výchova nabídne základní poznatky a dovednosti z oboru mediální komunikace a práce s médii. Umožní zpracovat a vyhodnotit podněty z okolního světa. Zautomatizuje žákům praktický život po boku širokého spektra médií. Vybaví žáka základní mediální gramotností jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – získávání informací, vzdělávání, volný čas.

Přínos osobnostní a sociální výchovy k rozvoji žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- učí využívat média jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- vytváří představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti
- rozvíjí komunikační schopnost zvláště při veřejném vystupování
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci a přizpůsobit se cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivce

Mediální výchova (MV)									
	I. stupeň					II. stupeň			
Název tematického okruhu MeV	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení			Vv,ČJL,M	Vv,ČJL,M	Vv,ČJL	F,ČJL,M	ČJL, M	M, ČJL	ČJL, M
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			M, Prv, ČJL	VI,ČJL, M	VI, ČJL,M	Z,Př,D,ORV,ČJL	Z,Př,D,ORV,ČJL	Z,Př,D,ORV	Z,Př,D,ORV ČJL
Stavba mediálního sdělení				ČJL	ČJL				ČJL
Vnímání autora mediálního sdělení			ČJL	ČJL	ČJL	Školní časopis	Školní časopis	Školní časopis	Školní časopis

